

Skúli Björnsson

Alþingi
Erindi nr. P 140/1355
komudagur 5.1.2012

Benedikt S. Benediktsson

From: Skúli Björnsson [skuli@barri.is]
Sent: 5. janúar 2012 17:26
To: Benedikt S. Benediktsson
Cc: Kristján L. Möller; Björn Ármann Ólafsson
Subject: Tillaga frá Barra hf um viðbætur við tillögu um eflingu græna hagkerfisins
Attachments: Tillaga til þingsályktunarII(SK) Græna hagkerfið (lokaskjal Barri hf).docx.do;
Lífmassi_Skúli pæling út frá plöntun 2008.xlsx

7.mál

Sæll og gleðilegt ár Benedikt,

Sendi hér viðhenda tillögu um eflingu græna hagkerfisins með viðbótartillögum sem eru í anda þess sem við teljum að nefndin sem samdi tillöguna hafi átt að taka inn á þeim rökum að uppbygging íslenskrar skógarauðlindar sé með stærri verkefnum til eflingar græna hagkerfisins. Læt fylgja með excelskjal sem sýnir fram á hvaða verðmætasköpun á sér stað einungis með eins árs gróðursetningu. Notað var viðmið um áætlaðan viðarvöxt í Breiðdal en á góðum skógræktarsvæðum gætu viðarvaxtaraukingin (Lífmassaaaukingin) verið tvöfalt meiri. Biðst velvirðinga á hve seint þessi tillaga fer frá mér en vonast til að hún verði tekin til umfjöllunar þrátt fyrir það.

Með kveðju

Skúli Björnsson framkvæmdastjóri
Barri hf
Valgerðarstöðum 4
701 Egilsstaðir
Sími 471-2371, gsm 899-4371
www.barri.is

Reiknaður var vöxtur 50 ár fram í tímann
Byrjað er að gróðursetja 2008

5,8 milljón plöntur grs 2008
3500 pl/ha

603 ha gróðursett á landinu árið 2008

	Árabíli		
	2008-2028	2028-2048	2048-2058
Meðalárleg aukning lífmassi Tonn/ha/ár	0,035	2,7075	3,264
Samtals aukning á árabíli Tonn/ha	0,7	108,3	163,2
Standandi lífmassi miðað við grs 2008 / Tonn	422	65.353	98.483
Grundartangi borgar 15000 kr /tonn v verksmiðjuvegg		980.301.724,1 kr.	1.477.241.379,3 kr.
Selt í kyndistöð 7000 kr/tonn komið í hlöðu		457.474.137,93 kr.	689.379.310,34 kr.

Án aukningar í rötum

Eftir 20 ár standa ofanjarðar 422 tonn á 603 hekturum

Eftir 40 ár standa ofanjarðar 65.353 tonn á 603 hekturum

Eftir 50 ár standa ofanjarðar 98.483 tonn á 603 hekturum

Í þessum lífmassa eru bolur, börkur, greinar og lauf(nálar) lífmassa í rötum var haldið utanvið útreikningana
Ef rætur eru teknar með bætist 1 þriðji við

Um 98 000 tonn af lífmassa framleidd á tímabilinu

Að meðaltali gera það 3,3 tonn/ha árleg lífmassa aukning á 50 ára tímabili

Að meðaltali gera það 5,0 tonn/ha árleg lífmassa aukning á 50 ára tímabili með aukn. í rötum

Með aukningu í rötum

664 Standandi lífmassi fyrstu 20 árin með lífmassa í rötum tonn

99.448 Standandi lífmassi eftir 40 ár með lífmassa í rötum tonn

149.836 Standandi lífmassi eftir 50 ár með lífmassa í rötum tonn

Tillaga til þingsályktunar

Formatted: Danish

um eflingu græna hagkerfisins á Íslandi.

Flm.: Skúli Helgason, Illugi Gunnarsson, Guðmundur Steingrímsson,

Guðfríður Lilja Grétarsdóttir, Gunnar Bragi Sveinsson, Sigríður Ingibjörg Ingadóttir, Magnús Orri Schram, Eygló Harðardóttir, Þráinn Bertelsson, Ólína Þorvarðardóttir, Mörrður Árnason, Sigurður Ingi Jóhannsson, Lilja Rafney Magnúsdóttir, Sigmundur Ernir Rúnarsson, Helgi Hjörvar, Björgvin G. Sigurðsson, Árni Þór Sigurðsson, Róbert Marshall, Birgitta Jónsdóttir, Margrét Tryggvadóttir, Þór Saari.

Alþingi ályktar að fela forsætisráðherra að stýra mótun aðgerðaáætlunar um grænt hagkerfi á grundvelli tillagna nefndar Alþings um eflingu græna hagkerfisins. Aðgerðirnar miði að því að Ísland skipi sér í fremstu röð á alþjóðavettvangi, sem grænt hagkerfi, með áherslu á hreina náttúru, sjálfbæran orkubúskap, nýsköpun og menntun til sjálfbærni.

Stefnumótun byggist á eftirfarandi atriðum:

- a. Ríkið verði fyrirmynd og skapi aðstæður fyrir grænt hagkerfi.
- b. Hagrænum hvötum verði beitt til að efla græna hagkerfið.
- c. Mengunarbótareglan verði grunnur að gjaldtöku.
- d. Varúðarreglan verði óaðskiljanlegur hluti af efnahags- og atvinnustefnu

stjórnvalda.

- e. Grænum störfum verði fjölgað.

f. Áhersla á skógrækt og landgræðslu til að endurheimta glötuð landgæði og binda koltvísýring.

- f. Áhersla verði lögð á að stuðla að umhverfisvænum fjárfestingum.
- g. Fræðsla um sjálfbæra þróun og umhverfismál verði aukin.
- h. Grænt hagkerfi Íslands verði grunntönn í kynningu landsins.

i. _____

Alþingi ályktar því að stuðla beri að framgangi eftirfarandi tillagna nefndarinnar:

1. Efling græns hagkerfis verði forgangsverkefni í atvinnustefnu íslenskra stjórnvalda.

Ábyrgð: Alþingi / Ríkisstjórn.
Tímasetning: 2012.

2. Vinna við eflingu græns hagkerfis á Íslandi verði á forræði forsætisráðuneytis. Ráðuneytið sjái um að samþætta framkvæmd aðgerðaáætlunar á grundvelli tillagna sem fram koma í þessu skjali, með þátttöku allra ráðuneyta Stjórnarráðsins. Jafnframt verði efnt til samráðs við sveitarfélög um aðkomu þeirra að eflingu græna hagkerfisins.

Ábyrgð: Alþingi / Forsætisráðuneyti.

Formatted: List Paragraph, Numbered + Level: 1 + Numbering Style: i, ii, iii, ... + Start at: 1 + Alignment: Left + Aligned at: 0,32 cm + Indent at: 1,59 cm

Formatted: List Paragraph, Indent: Left: 1,69 cm

Tímasetning: Frá og með samþykkt tillögunnar á Alþingi.

3. Heildarendurskoðun verði gerð á lögum sem gilda um opinberar stofnanir og hlutverk þeirra, með það fyrir augum að flétta áherslur sjálfbærrar þróunar og græns hagkerfis inn í skilgreind hlutverk og aðrar lagagreinar þar sem það á við.

Ábyrgð: Alþingi / Forsætisráðuneyti.

Tímasetning: 2012.

4. Með tilliti til græns hagkerfis skal vinna nýja Skógræktar og Landgræðsluáætlun til 20 ára þar sem samræmdar verði áætlanir með það að markmiði að stöðva gróðureyðingu auka skóga og skapa græna auðlind til framtíðar.

Ábyrgð: Umhverfisstofnun

Tímasetning: 2012

4. Atvinnugreinaflokkun og hagtölugerð Hagstofu Íslands verði endurskoðuð þannig að grænar atvinnugreinar og græn störf verði sýnilegri og auðvelt verði að kalla fram stöðu í einstökum skilgreindum vaxtargreinum.

Ábyrgð: Hagstofa Íslands.

Tímasetning: 2012.

5. Greining verði gerð á umfangi græna hagkerfisins á Íslandi með tilliti til atvinnusköpunar og hlutdeildar í þjóðarframleiðslu. Á grundvelli þeirrar greiningar verði mótuð áætlun um fjölgun grænna starfa.

Ábyrgð: Forsætisráðuneyti.

Tímasetning: 2012.

6. Framfarastuðull (GPI) fyrir Ísland verði reiknaður og birtur samhliða vergri landsframleiðslu (GDP).

Ábyrgð: Hagstofa Íslands.

Tímasetning: Frá og með 2013.

7. Ákvæði um kostnaðar- og ábatagreiningu verði bætt inn í lög nr. 105/2006, um umhverfismat áætlana, og lög nr. 106/2000, um mat á umhverfisáhrifum framkvæmda, þannig að tryggt sé að umhverfiskostnaður hafi alltaf verið metinn til fjár áður en ráðist er í framkvæmdir.

Ábyrgð: Alþingi / Umhverfisstofnun.

Tímasetning: 2012.

8. Öll ráðuneyti og ríkisstofnanir (A-hluta) innleiði vistvæn innkaup í samræmi við stefnu um vistvæn innkaup ríkisins.

Ábyrgð: Öll ráðuneyti.

Tímasetning: Fyrir árslok 2012.

9. Stefna um vistvæn innkaup ríkisins (2009–2012) verði endurskoðuð. Ný stefna fyrir tímabilið 2013–2020 miði að því að hlutfall vistvænna útboða á vegum ríkisins verði 50% árið 2015 og 80% árið 2020.

Ábyrgð: Fjármálaráðuneyti / Umhverfisstofnun.

Tímasetning: 2012.

10. Allir nýir rammasamningar ríkisins um innkaup uppfylli viðmið í

umhverfisskilyrðum í þeim vöruflokkum þar sem slík skilyrði hafa verið útbúin.

Ábyrgð: Ríkiskaup.

Tímasetning: 2012.

11. Fjárveitingar til VINN-verkefnisins um vistvæn innkaup verði auknar.

Ábyrgð: Alþingi.

Tímasetning: 2012.

12. Árlega sé gert ráð fyrir tiltekinni fjárhæð á fjárlögum til að endurgreiða opinberum stofnunum allt að 20% af kostnaðarverði vöru og þjónustu sem sannanlega uppfyllir skilyrði umhverfismarkja af gerð 1 (e. Environmental labels – Type 1).

Ábyrgð: Alþingi.

Tímasetning: 2012.

13. Gerð verði úttekt á orkunotkun opinberra bygginga og sett upp orkustýring þar sem það er talið hagkvæmt.

Ábyrgð: Innanríkisráðuneyti / Orkustofnun / Orkusetur.

Tímasetning: 2012.

14. Allar stofnanir ráðuneyta og öll fyrirtæki í eigu ríkisins birta ársskýrslur í samræmi við leiðbeiningar Global Reporting Initiative (GRI).

Ábyrgð: Ráðuneyti, stofnanir, ríkisfyrirtæki.

Tímasetning: 10% við skil ársskýrslu fyrir 2012.

50% við skil ársskýrslu fyrir 2013

80% við skil ársskýrslu fyrir 2014

15. Alþingi, öll ráðuneyti og allar stofnanir ráðuneyta taki upp markvisst umhverfisstarf til að bæta nýtingu og draga úr sóun og öðrum neikvæðum áhrifum á umhverfið, bæði beinum og óbeinum, með hliðsjón af staðlinum ISO 14001. Liður í þessu þarf að vera áttak í sjálfbærnimennt innan ríkisstofnana, með sérstakri áherslu á forystuhlutverk slíkra stofnana á sviði sjálfbærrar þróunar og með hliðsjón af markmiðum Áratugar Sameinuðu þjóðanna um menntun til sjálfbærrar þróunar.

Ábyrgð: Alþingi, ráðuneyti, stofnanir.

Tímasetning: 2012.

16. Úttekt verði gerð á eftirfylgni ríkis og sveitarfélaga með eigin áætlunum um sjálfbæra þróun (svo sem Staðardagskrá 21, Velferð til framtíðar og Sjálfbærniáætlun Norðurlandanna).

Ábyrgð: Ríkisendurskoðun.

Tímasetning: 2012.

17. Vistvæn orkunýting verði skilgreind sem sérstakt áherslusvið í eigendastefnu opinberra orkufyrirtækja, og verði þannig grundvallaratriði við val á orkukaupendum, að uppfylltum kröfum um arðsemi.

Ábyrgð: Fjármálaráðuneyti / Iðnaðarráðuneyti / Alþingi.

Tímasetning: 2012.

18. Settur verði á fót Grænn samkeppnissjóður sem deild í Tækniþróunarsjóði, sem styrki verkefni á sviði umhverfisvænnar nýsköpunar með sérstöku tilliti til skilgreininga Sameinuðu þjóðanna og BLS á grænum störfum og grænu hagkerfi.

Ábyrgð: Alþingi / Tækniþróunarsjóður.

Tímasetning: 2012.

19. Nýsköpunarsjóði atvinnulífsins verði falið að vinna að stofnun og rekstri Græns

fjárfestingarsjóðs í samstarfi við innlenda og erlenda fjárfesta. Hlutverk sjóðsins verði að fjárfesta í umhverfistækni og umhverfsvænni starfsemi.

Ábyrgð: Alþingi / Nýsköpunarsjóður atvinnulífsins.

Tímasetning: 2012.

20. Efnt verði til fimm ára átaksverkefni til að auka erlendar fjárfestingar í grænni atvinnustarfsemi, m.a. með því að nýta heimild í 15. gr. laga nr. 99/2010, um ívilnanir vegna nýfjárfestinga á Íslandi. Við val á verkefnum verði skilgreiningar BLS á grænum störfum lagðar til grundvallar. Átakið feli m.a. í sér hagræna greiningu á grænu hagkerfi á Íslandi, val áherslusviða, kortlagningu vænlegra fjárfesta, kynningu og markaðssetningu.

Ábyrgð: Iðnaðarráðuneyti / Íslandsstofa / Utanríkisráðuneyti / Umhverfisráðuneyti.

Tímasetning: 2012–2016

21. 49. Stutt verði við þau áform sem koma fram í lögum um landshlutaverkefni í skógrækt nr. 95 13 júlí 2006 og kveða m.a. á um að skógur verði ræktaður á 5% lands undir 400 m hæð. Einnig verði stuðningur aukinn við önnur verkefni er snúa að uppbyggingu skógarauðlindar og þróun á sjálfbærri nýtingu hennar. Skógrækt er atvinnuskapandi og umhverfisbætandi, ekki hvað síst um vernd jarðvegs, vatns og til að stemma stigu við loftslagsbreytingar. Fjárfesting í skógrækt stuðlar að grænu hagkerfi og leggur fjársjóð í hendur framtíðar.

Ábyrgð: Umhverfisráðuneyti Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðuneyti

Tímasetning 2012

21. Lögum nr. 99/2010, um ívilnanir vegna nýfjárfestinga á Íslandi, verði breytt þannig að heimilt verði að víkja frá stærðarmörkum skv. e-lið 5. gr. þegar um er að ræða verkefni sem falla að skilgreiningu Sameinuðu þjóðanna og BLS á grænum störfum og grænu hagkerfi.

Ábyrgð: Alþingi / Iðnaðarráðuneyti.

Tímasetning: 2012.

22. Lögum nr. 106/1999, um Byggðastofnun, verði breytt þannig að stofnunin hafi sjálfbæra þróun að leiðarljósi og flétti áherslur græns hagkerfis inn í starfsemi sína, lánveitingar, vaxtarsamninga og annað samstarf við atvinnuþróunarfélög.

Ábyrgð: Alþingi / Iðnaðarráðuneyti.

Tímasetning: 2012.

23. Tryggt verði að hægt verði að sækja á einn stað upplýsingar og ráðgjöf um styrki til grænnar nýsköpunar, jafnt frá íslenskum, norrænum, evrópskum og alþjóðlegum sjóðum. Ábyrgð: Iðnaðarráðuneyti.

Tímasetning: 2012.

24. Nýju ákvæði verði bætt í reglur Starfsorku þannig að heimilt verði að samþykkja Starfsorkusamninga vegna nýrra umhverfisverkefna.

Ábyrgð: Nýsköpunarmiðstöð Íslands.

Tímasetning: Fyrir árslok 2011.

25. Gerður verði langtímasamningur um stuðning við Grænfánaverkefnið, með það

Formatted: Icelandic

Formatted: Indent: Left: 1,27 cm,
First line: 1,27 cm

að markmiði að tryggja aðgengi skóla að verkefnum og að sjálfbærnimennt verði eðlilegur hluti af öllu skólastarfi.

Ábyrgð: Mennta- og menningarmálaráðuneyti / Umhverfissráðuneyti.

Tímasetning: 2012.

26. Námskrá fyrir almenn ökuréttindi (flokkur B) verði endurskoðuð með það fyrir augum að vistakstur verði grunnþáttur í verklegum hluta kennslunnar.

Ábyrgð: Innanríkisráðuneyti / Umferðarstofa.

Tímasetning: 2012.

27. Námsframboð í kennaranámi verði endurskoðuð með áherslu á að flétta inni það menntun til sjálfbærrar þróunar, jafnt í hefðbundið kennaranám sem endurmenntun.

Ábyrgð: Mennta- og menningarmálaráðuneytið.

Tímasetning: 2013.

28. Stofnaður verði sérstakur „Sjálfbærni- og umhverfisráðgjafi“, sem veiti styrki til stofnana og verkefna í þágu menntunar til sjálfbærrar þróunar.

Ábyrgð: Mennta- og menningarmálaráðuneyti / Umhverfissráðuneyti.

Tímasetning: 2012.

29. Fjármálaráðuneytinu verði falið að útfæra mengunargjöld í anda mengunarbótareglunnar. Mengunargjöldin renni í grænan sjóð sem fjármagni endurgreiðslur á kostnaði við bætta mengunarvarnir í viðkomandi atvinnugreinum. Við útfærsluna verði m.a. horft til reynslu annarra Norðurlandþjóða. Nýttir verði möguleikar skógræktar til bindingar á CO² vegna útblásturs stóriðju, fiskiskipafloata og kolefnaeldsneytidrífinnar umferðar á koltvísýringi (CO²)

Ábyrgð: Fjármálaráðuneytið.

Tímasetning: 2012.

30. Við endurskoðun laga um virðisaukaskatt verði vörur og þjónusta með vottuð umhverfismerki, svo og lífrænt vottaðar vörur, settar í lægra virðisaukaskattsþrep en aðrar vörur til sömu nota.

Ábyrgð: Alþingi / Fjármálaráðuneyti.

Tímasetning: Við næstu endurskoðun laganna.

31. Lögum verði breytt þannig að mögulegt verði að endurgreiða 20% af kostnaði við innleiðingu vottaðra umhverfisstjórnunarkerfa (t.d. ISO 14001 eða EMAS), að hámarki allt að 1 millj. kr.

Ábyrgð: Alþingi / Fjármálaráðuneyti.

Tímasetning: 2012.

32. Reglugerð um grænt bókhald nr. 851/2002 verði endurskoðuð í ljósi reynslu undangengins áratugar. Sérstaklega verði hugað að eftirliti með framkvæmd bókhaldsins með tilliti til áreiðanleika þannig að markmiðum um skýrar upplýsingar og umhverfisvernd sé fullnægt.

Ábyrgð: Umhverfissráðuneytið.

Tímasetning: 2012.

33. Stjórnvöld móti framkvæmdaáætlun um eflingu lífrænnar framleiðslu á Íslandi, með það að markmiði að lífrænt vottaðar vörur verði 15% af landbúnaðarframleiðslu á

Íslandi árið 2020.

Ábyrgð: Alþingi / Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðuneyti.

Tímasetning: 2012.

34. Stuðningur við aðlögun að lífrænni framleiðslu verði aukinn til að tryggja framkvæmd nýsamþykkrar verklagsreglna um aðlögunarstuðning.

Ábyrgð: Alþingi / Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðuneyti.

Tímasetning: 2012.

35. Gerð verði kostnaðar- og ábatagreining á framleiðslu lífræns áburðar héraendis.

Ábyrgð: Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðuneyti.

Tímasetning: Fyrir árslok 2012.

36. Lögum verði breytt þannig að mögulegt verði að endurgreiða allt að 20% af kostnaði upp að tilteknu hámarki við breytingar sem gera þarf á skipum til að skipta yfir í vistvænt eldsneyti eða bæta nýtingu eldsneytis.

Ábyrgð: Alþingi / Fjármálaráðuneyti.

Tímasetning: 2012.

37. Staðfestingu Íslands á viðauka VI við MARPOL-samninginn um varnir gegn mengun frá skipum verði hraðað og í framhaldinu verði efnahagslögsaga Íslands gerð að sérstöku mengunareftirlitssvæði (ECA-svæði (Emission Control Area)).

Ábyrgð: Umhverfisstofnun / Umhverfisstofnun / Siglingastofnun.

Tímasetning: 2012.

38. Orkunýting íslenskra heimila og fyrirtækja verði metin sérstaklega og niðurstöðurnar kynntar opinberlega, með það fyrir augum að draga úr sóun. Á köldum svæðum verði staðbundin framleiðsla lífmassa notuð til orkuframleiðslu á jafnréttisgrunni við raforku.

Ábyrgð: Orkustofnun / Orkusetur.

Tímasetning: 2012.

39. Ráðist verði í heildarendurskoðun á löggjöf um úrgangsmál, m.a. með það að markmiði að fjarlægja hindranir í vegi endurvinnsluinaðar á Íslandi.

Ábyrgð: Alþingi / Umhverfisstofnun.

Tímasetning: 2012.

40. Komi til stofnunar Auðlindasjóðs verði tekjum af auðlindagjaldi m.a. varið til umhverfissvænnar atvinnusköpunar og eflingar græns hagkerfis.

Ábyrgð: Ríkisstjórn.

Tímasetning: 2012.

41. Nýsköpunarmiðstöð Íslands verði falið að móta aðferðafræði sem felur í sér grænkun íslenskra fyrirtækja í öllum atvinnugreinum á grundvelli nýsköpunar og þróunar tæknilausna sem draga úr neikvæðum umhverfisáhrifum starfseminnar og lágmarka kolefnisfótspor fyrirtækja.

Ábyrgð: Nýsköpunarmiðstöð Íslands.

Tímasetning: 2012.

42. Gildandi heimild til endurgreiðslu vörugjalda til þeirra sem láta breyta bílum í vistvæn ökutæki verði framlengd, þannig að heimilt verði að endurgreiða vörugjöld vegna breytinga á fleiri ökutækjum en 1.000.

Ábyrgð: Alþingi / Fjármálaráðuneyti.

Tímasetning: 2012.

43. Kolefnisgjald á eldsneyti verði hækkað um þriðjung og tekjum af hækkuninni

ráðstafað til verkefna sem stuðla að orkuskiptum í samgöngum.

Ábyrgð: Alþingi / Fjármálaráðuneyti.

Tímasetning: 2012.

44. Endurnýjanleg orka til samgangna verði ekki skattlögð fyrr en hlutdeild hennar er orðin 20% af heildarorkunotkun í samgöngum.

Ábyrgð: Alþingi / Fjármálaráðuneyti.

Tímasetning: Ótímasett.

45. Fellir verði niður tollar á reiðhjól og tengdar vörur, svo sem barnastóla, bögglabera, hjólavagna, ljós, lása og annan slíkan búnað til samræmis við tollfríðindi annarra farartækja með enga koltvísyringslosun.

Ábyrgð: Alþingi / Fjármálaráðuneyti.

Tímasetning: 2012.

46. Samkomulag verði gert við samtök opinberra starfsmanna um að innleiða samgöngustyrki fyrir annan ferðamáta en akstur í samningum ríkisstarfsmanna og ríkisstofnana. Þá verði fyrirtækjum sem setja sér og fara eftir grænni samgöngustefnu umbunað með skattalegum hvata. Í þeim efnum verði horft til sambærilegra aðgerða sem gefið hafa góða raun í öðrum löndum.

Ábyrgð: Ferðakostnaðarnefnd.

Tímasetning: 2012.

47. Ráðist verði í sérstakt fræðsluáttak fyrir almenning og atvinnulífið um raunkostnað við mismunandi samgöngumáta og tengsl samgöngumáta og heilsu.

Ábyrgð: Mennta- og menningarmálaráðuneyti / Innanríkisráðuneyti / Umhverfissráðuneyti / Velferðarráðuneyti / Landlæknisembættið / Lýðheilsustöð / Endurmenntunarstofnanir.

Tímasetning: Fyrir árslok 2012.

48. Ísland verði kynnt sem grænt hagkerfi fyrir kaupendum vöru og þjónustu, fjárfestum og ferðamönnum. Þessi markaðssetning byggji á ímynd og styrkleikum Íslands og fari saman við markaðssetningu Íslands á sviði ferðaþjónustu, vöruútflutnings og menningar.

Ábyrgð: Íslandsstofa.

Tímasetning: 2012.

Greinargerð.

Í grænu hagkerfi verða til ný og uppbyggileg störf um leið og lífsskilyrði fólks eru bætt, bæði hnattrænt og heima fyrir. Í grænu hagkerfi einkennist ákvarðanatöku af virðingu fyrir umhverfi, náttúru og sérstöðu. Þar er tekið fullt tillit til grundvallarreglna Ríðyfirlýsingarinnar, svo sem mengunarbótareglunnar og varúðarreglunnar.¹ Þá er lýðræðisleg aðkoma almennings að ákvarðanatöku um umhverfismál og framkvæmdir einn af hornsteinum græns hagkerfis.

Uppbygging græns hagkerfis í anda sjálfbærrar þróunar gerir ekki það tilkall til Íslendinga samtímans að þeir afsali sér lífsgæðum í þágu ófæddra landa sinna. Þvert á móti felur grænt hagkerfi í sér aukin lífsgæði í bráð og lengd. Grænt hagkerfi er gert til að endast.

Umbreytingin yfir í grænt hagkerfi er ekki aðeins nauðsynleg til að sporna við hnignun vistkerfa. Hún er líka nauðsynleg til að viðhalda og efla samkeppnishæfni þjóðarinnar.

Híð opinbera gegnir lykilhlutverki í því að koma á grænu hagkerfi, meðal annars með

beitingu hagrænna hvata og með því að vera öðrum aðilum í þjóðfélaginu fyrirmynd hvað varðar vistvæna starfshætti.

Með þetta í huga setur nefnd um eflingu græns hagkerfis fram eftirfarandi framtíðarsýn og stefnu um grænt hagkerfi á Íslandi:

Framtíðarsýn.

Ísland skipi sér í fremstu röð á alþjóðavettvangi sem grænt hagkerfi, með áherslu á hreina náttúru, sjálfbæran orkubúskap, nýsköpun og menntun til sjálfbærni.

Stefna.

- Ríkið verði fyrirmynd og skapi aðstæður fyrir grænt hagkerfi.
- Hagrænum hvötum verði beitt til að efla græna hagkerfið.
- Mengunarbótareglan verði grunnur að gjaldtöku.
- Varúðarreglan verði óaðskiljanlegur hluti af efnahags- og atvinnustefnu stjórnvalda.
- Grænum störfum verði fjölgað.
- Áhersla verði lögð á að stuðla að umhverfisvænum fjárfestingum.
- Fræðsla um sjálfbæra þróun og umhverfismál verði aukin.
- Grænt hagkerfi Íslands verði grunntónn í kynningu landsins.

1 Inngangur

Álag mannsins á umhverfið ræðst einkum af þremur þáttum, þ.e. mannfjölda, neyslu hvers einstaklings og þeirri tækni sem notuð er. Á síðustu árum og áratugum hefur jarðarbúum fjölgað á sama tíma og meðalneysla hvers einstaklings hefur aukist jafnt og þétt. Þrátt fyrir tækniframfarir hefur þessi þróun aukið álagið á auðlindir jarðar, og er nú svo komið að mannkynið þyrfti a.m.k. eina og hálfja jörð til að framfleyta sér miðað við neyslu dagsins í dag, svo vitnað sé í útreikninga samtakanna Global Footprint Network á vistspori (e. Ecological Footprint) jarðarbúa.² Staðan væri reyndar mun verri ef allar þjóðir hefðu tileinkað sér svipað neyslumynstur og Íslendingar, eins og m.a. kemur fram í meistaritgerð Sigurðar Eyberg Jóhannessonar.³ Aðra sláandi vísbendingu um nauðsyn þess að grípa til aðgerða er að finna í Þúsaldarmati Sameinuðu þjóðanna á vistkerfum, sem birt var í mars 2005, en þar kom fram að 60% af vistkerfum heimsins hafa látið verulega á sjá vegna athafna manna.⁴

Rannsóknir benda til að ástæðuna fyrir hnignun vistkerfa á heimsvísu megi rekja til þróunar sem hófst með iðnbyltingunni á síðari hluta 18. aldar. Síðan þá hafi stofnanir og löggjafar iðnríkjanna stutt við ósjálfbæran efnahagsvöxt og það sé skýringin á því hvers vegna umhverfisgæði fari enn minnkandi þrátt fyrir vaxandi viðleitni til að takmarka þessi neikvæðu áhrif. Til að hverfa af þessari braut og koma á grænu hagkerfi, þurfi að byrja á að meta hversu mikla auðlindanotkun og hversu mikla úrgangsmýndun vistkerfin þoli, og byggja síðan alla stefnumótun á þeirri niðurstöðu.⁵

Ástand umhverfismála á heimsvísu og ástand efnahagsmála, bæði svæðisbundið og í hnattrænu samhengi, hefur beint sjónum manna í auknum mæli að grænni atvinnusköpun, þ.e. þróun nýrra atvinnutækifæra sem stuðla að hagvexti án þess að gengið sé á náttúruauðlindir með ósjálfbærum hætti. Með slíkri atvinnusköpun væri ekki aðeins stuðlað að velferð komandi kynslóða, heldur fælust einnig í þessu tækifæri á samdráttartímum. Þessi umræða leiddi m.a. til þess að 19 þingmenn úr öllum flokkum